

Prosjektnotat nr. 3-2012

Randi Lavik

Salg av tobakk

2008 til 2011

SIFO

© SIFO 2012
Prosjektnotat nr. 3 – 2012

STATENS INSTITUTT FOR FORBRUKSFORSKNING
Sandakerveien 24 C, Bygg B
Postboks 4682 Nydalen
0405 Oslo
www.sifo.no

Det må ikke kopieres fra denne rapporten i strid med åndsverksloven. Rapporter lagt ut på Internett, er lagt ut kun for lesing på skjerm og utskrift til eget bruk. Enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring utover dette må avtales med SIFO. Utnyttelse i strid med lov eller avtale, medfører erstatningsansvar.

Tittel Salg av tobakk	Antall sider 35	Dato 31.01.2012
Forfatter(e) Randi Lavik	Prosjektnummer 21201204	Faglig ansvarlig sign.
Oppdragsgiver Helsedirektoratet		

Salg av tobakk

2008 til 2011

av

Randi Lavik

2012

STATENS INSTITUTT FOR FORBRUKSFORSKNING
Postboks 4682 Nydalen, 0405 Oslo

Forord

Dette notatet er utarbeidet på oppdrag fra Helsedirektoratet. Oppdraget var å oppdatere salgstall fra kapittel 8 i rapporten «Evaluering av forbud mot synlig oppstilling av tobakksvarer» av Randi Lavik og Janne Scheffels, Fagrapport nr 2 – 2011 Statens institutt for forbruksforskning og Statens institutt for rusmiddelforskning.

Innhold

Forord.....	5
Innhold	7
Sammendrag.....	9
1 Salg av tobakk.....	11
1.1 Salg av tobakksprodukter i Norge (Scannerdata Nielsen Norge).....	11
1.1.1 Utviklingen i volum	11
1.1.2 Endring i prosent i tobakksalg.....	14
1.2 Salgstall (import) av tobakksprodukter fra importør til grossist/detaljist (Toll- og avgiftsdirektoratet)	16
1.3 Prisutviklingen på tobakksprodukter (KPI).....	19
1.3.1 Prisutvikling	19
1.3.2 Avgiftsutvikling	22
1.4 Røykevaneundersøkelsene	23
1.5 Kort oppsummering	25
Litteratur.....	27
Vedlegg	29

Sammendrag

Dette notatet er en oppdatering av tall som ble presentert i kapittel 8 i rapporten «Evaluering av forbud mot synlig oppstilling av tobakksvarer» (Lavik og Scheffels 2011) på oppdrag fra Helsedirektoratet. Også dette notatet er på oppdrag fra Helsedirektoratet.

Notatet viser salgsdata for tobakk til forbrukere fra Nielsen Norge i perioden 2008 til 2011. I tillegg presenteres salgsdata over tobakk fra importør til detaljist/grossist. I tillegg viser vi oversikt over avgiftsutviklingen og prisutviklingen for tobakksprodukter. Til slutt har vi oppdatert resultater fra røykevaneundersøkelsene.

Salg til forbruker viser at sigarettsalget og røyketobakksalget er redusert betydelig. Fra 2008 til 2009 gikk sigarettsalget ned med 0,4 prosent, fra 2009 til 2010 gikk sigarettsalget ned med 4,8 prosent, mens fra 2010 til 2011 gikk sigarettsalget ytterligere ned med 5,8 prosent. Salget av pipe- og sigarettobakk (rulletobakk) gikk ned med 9,4 prosent fra 2009 til 2010, og ned med 3,1 prosent fra 2010 til 2011. Snus økte fra 2009 til 2010 med 10,5 prosent, mens fra 2010 til 2011 økte det med kun 2,2 prosent. Ellers viser salgsutviklingen av sigaretter og rulletobakk en økning i sommermånedene, mens snusbruken går ned på somrene.

Salg fra importør til detaljist/grossist viser også at sigarettsalget og røyketobakksalget er redusert betydelig. Når det gjaldt sigaretter, økte salget med 0,8 prosent fra 2008 til 2009, og ble deretter redusert med 7,3 prosent fra 2009 til 2010 og ytterligere redusert med 8,9 prosent fra 2010 til 2011. Rulletobakk økte med 0,2 prosent fra 2008 til 2009, for så å bli redusert med 13,5 prosent fra 2009 til 2010, og ytterligere redusert med 7,4 prosent fra 2010 til 2011. Andel dagligrøykere viser en jevnt nedadgående trend i samsvar med salgsdataene. I 1998 røykte 33 prosent av befolkningen i alderen 16 til 74 år daglig, en andel som hadde gått ned til 17 prosent i 2011. Den største nedgangen er blant de yngste, 16 til 24 år, der 30 prosent røykte daglig mot 11 prosent i 2011. Unge menn synes å ha redusert mest, hvor 9 prosent røykte daglig i 2011 sammenlignet med 13 prosent av de unge jentene. Blant unge menn har imidlertid andelen som bruker snus daglig økt mye gjennom mange år fram til 2010 (25 prosent), men ingen økning i 2011. For de unge jentene økte snusbruken de siste fem årene fra om lag 1 prosent til det i 2011 var 11 prosent av de unge jentene som sa de snuste daglig.

1 Salg av tobakk

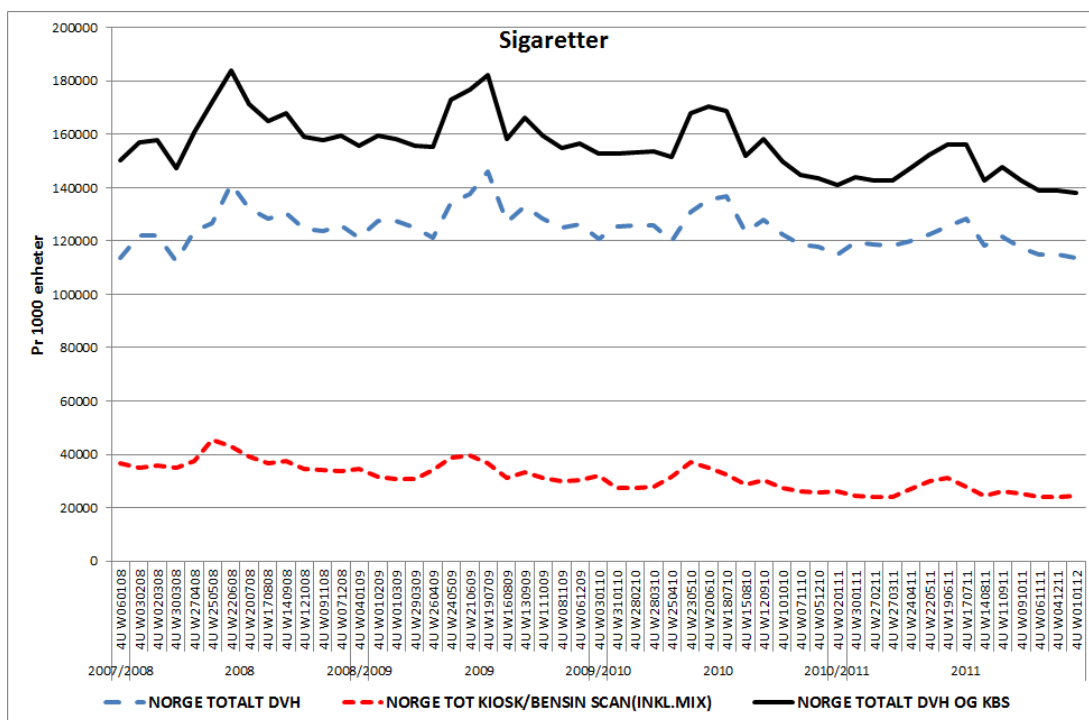
I dette prosjektnotatet skal vi se på salg av tobakksprodukter til forbrukere i Norge. Vi har også importtall fra Toll- og avgiftsdirektoratet med omfanget av salg fra importør til detaljist/grossist. Dessuten viser vi en oversikt over prisstigningen på tobakksprodukter ved KPI, samt økningen i tobakksavgifter. Til slutt har vi også tatt med oppdaterte tall fra røykevaneundersøkelsene.

1.1 Salg av tobakksprodukter i Norge (Scannerdata Nielsen Norge)

Vi har tall for omsetning av ulike tobakksprodukter målt i følgende enheter: Antall sigaretter, mens tobakk (rulle- og pipetobakk) og snus er målt i kg.

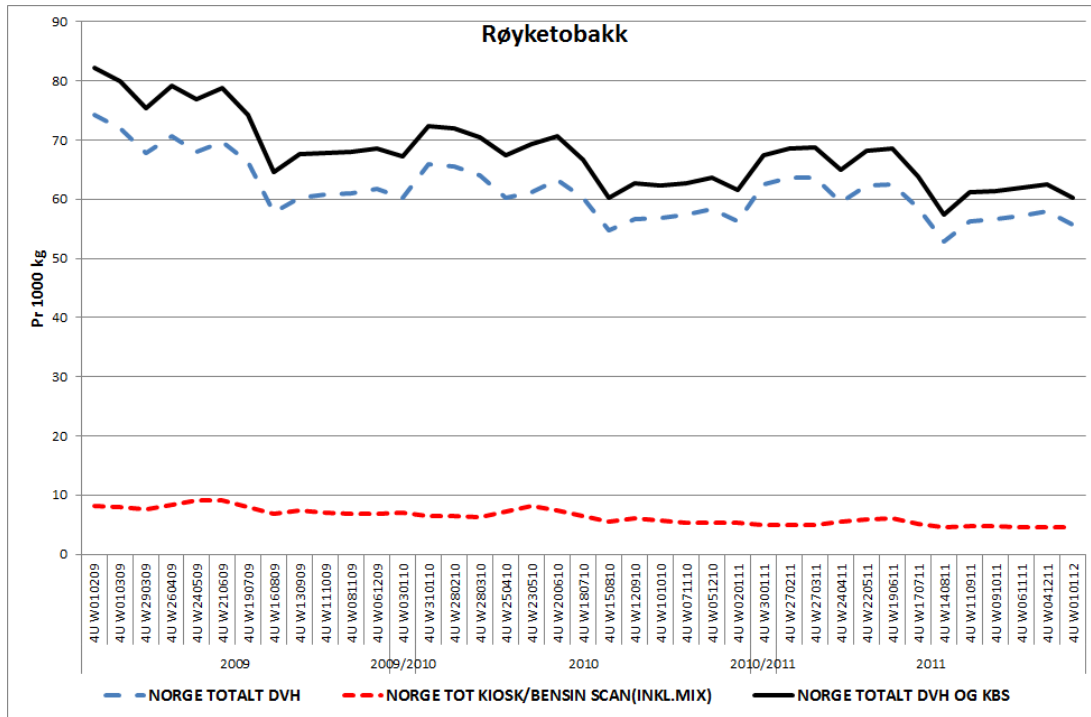
1.1.1 Utviklingen i volum

Salget til forbruker måles i samme periode hvert år, fire uker før dato som er oppgitt. Vi ser at hvert år øker salget av sigaretter til forbruker i mai til juni for så å gå ned igjen i august. Hvert år er det dessuten en liten økning i de 4 ukene før midten av desember.

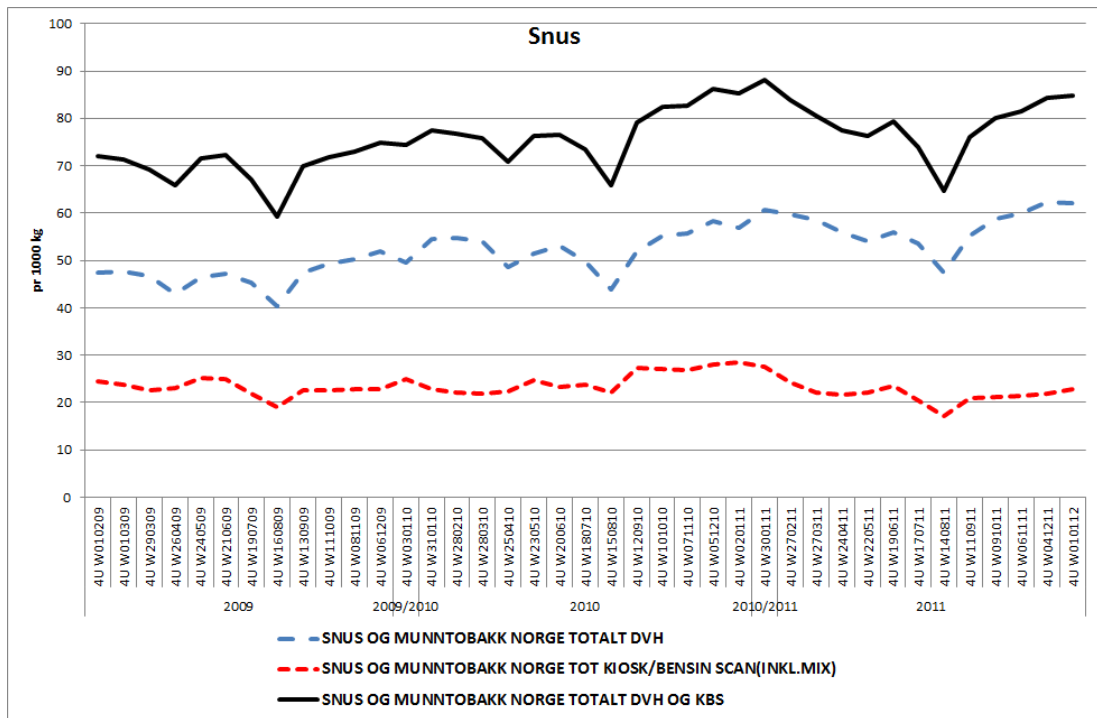
Figur 1-1 Salg antall sigaretter fra 2008 til 2011 Pr 1000. Nielsen Norge (tall i vedlegg)

Det ser ellers ut som om salget i månedene mai, juni og juli øker vesentlig. Dette kan skyldes at de som røyker, røyker mer i disse månedene eller at flere røyker i feriemånedene. I mai 2010 var det f.eks. mange feriedager (Kristi himmelfartsdag, 17. mai og pinse), i juni og juli er man i feriemodus og mye ute og dermed røyker man mer. Det er ikke sikkert at flere begynner å røyke, men altså at de som røyker, kanskje røyker mer.

Figur 1-2 Salg av røyke- og pipetobakk fra 2009 til 2011. Nielsen Norge. Pr 1000 kg (tall i vedlegg)

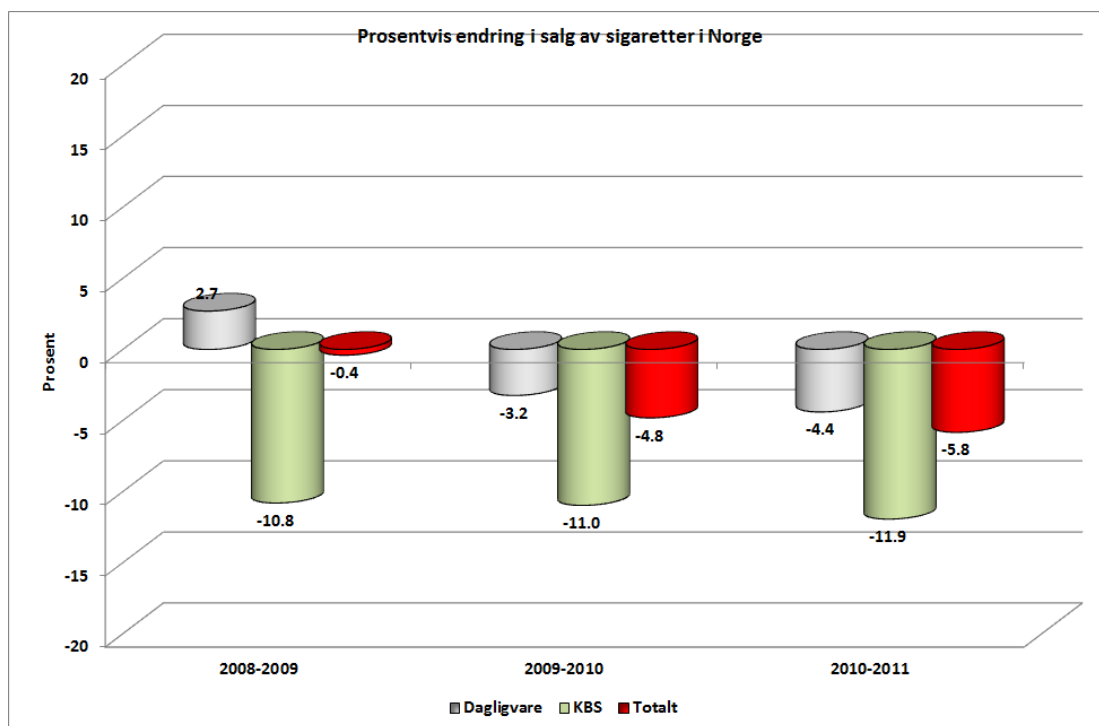
Salg av røyketobakk har gått ned. Mønsteret for salg av røyketobakk er motsatt av hva den er for sigaretter. Vi ser at i sommermånedene gikk salget ned hvert år. Det er derfor mulig at man ikke røyker mer, slik vi antydte over, men at man i sommermånedene går over fra røyketobakk til sigaretter.

Figur 1-3 Salg av snus og munntobakk fra 2009 til 2011. Nielsen Norge. Pr 1000 kg. (tall i vedlegg)

I motsetning til sigaretter og røyketobakk som har gått ned, viser salg av snus en oppgang. Mønsteret for salg av snus viser dessuten samme mønster som for røyketobakk; salget går ned i sommermånedene. Kanskje også snuserne går over til sigaretter i ferietiden? Ellers er jo sommeren en periode med turisme, men også at nordmenn reiser ut av landet og kjøper tobakksprodukter der. Hva nettoeffekten av turisme er vet vi derimot ikke.

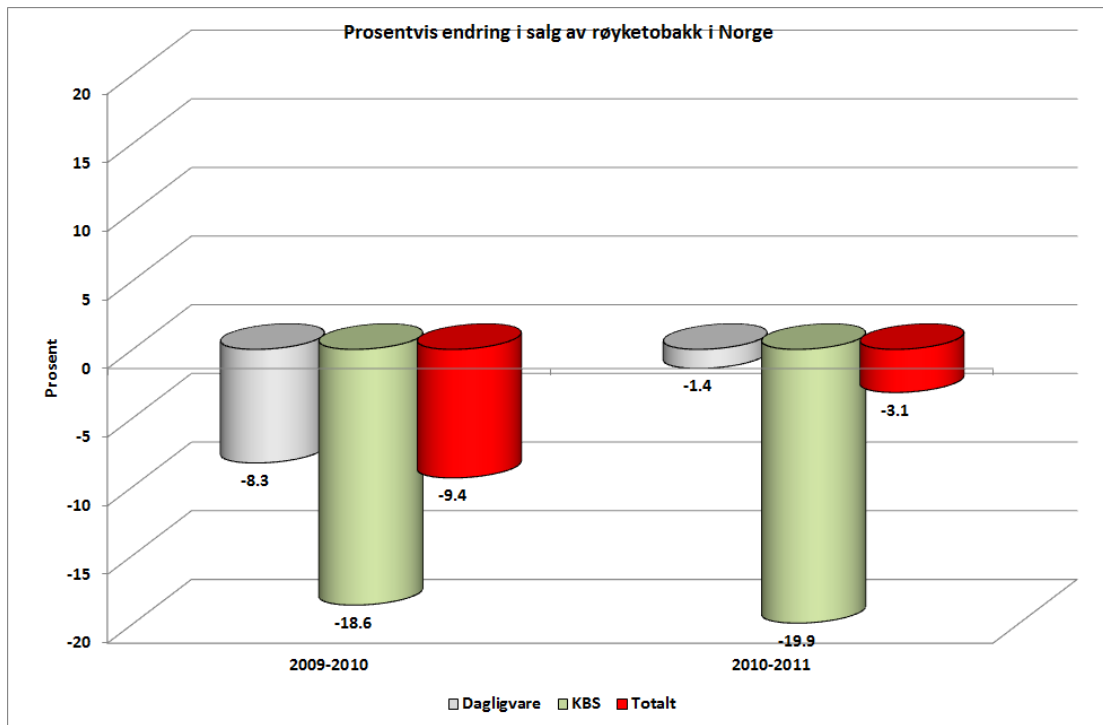
1.1.2 Endring i prosent i tobakksalg

Figur 1-4 Prosentvis endring i prosent i salg av sigaretter i Norge (Nielsen Norge)

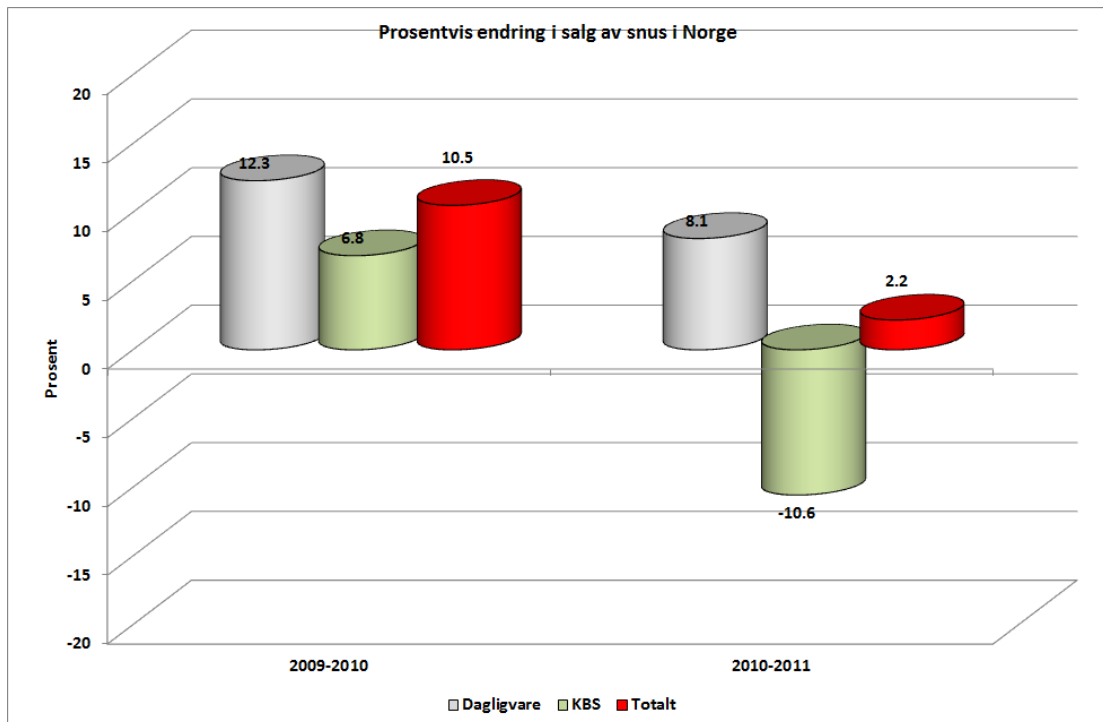
I hele perioden fra 2009 til 2011 er salg av tobakksprodukter flyttet fra kiosk/bensinstasjoner (KBS) til dagligvarebutikkene. Totalt sett gikk det registrerte sigarettssalget i Norge ned med 0,4 prosent fra 2008 til 2009. Fra 2009 til 2010 gikk sigarettssalget ned både i dagligvarebutikker og i kiosk og bensinstasjoner. I dagligvarebutikker gikk det ned med 3,2 prosent, mens i kiosk/bensin gikk det ned med 11 prosent. Totalt sett gikk sigarettssalget ned med 4,8 prosent fra 2009 til 2010. Fra 2010 til 2011 ble salg av sigaretter i Norge redusert ytterligere. Totalt sett ble sigarettssalget i Norge redusert med 5,8 prosent. Dette er en betydelig reduksjon.

Figur 1-5 Prosentvis endring i salg av pipe- og røyketobakk i Norge. (Nilsen Norge)

Også reduksjon i salget av røyketobakk har gått drastisk ned, spesielt fra 2009 til 2010 da salget gikk ned med 9,4 prosent. En ytterligere nedgang fant sted fra 2010 til 2011, med en reduksjon på 3,1 prosent. Man kan derfor ikke utelukke at forbudet mot synlig oppstilling av tobakksprodukter kan ha hatt en effekt på salg sigaretter og røyketobakk.

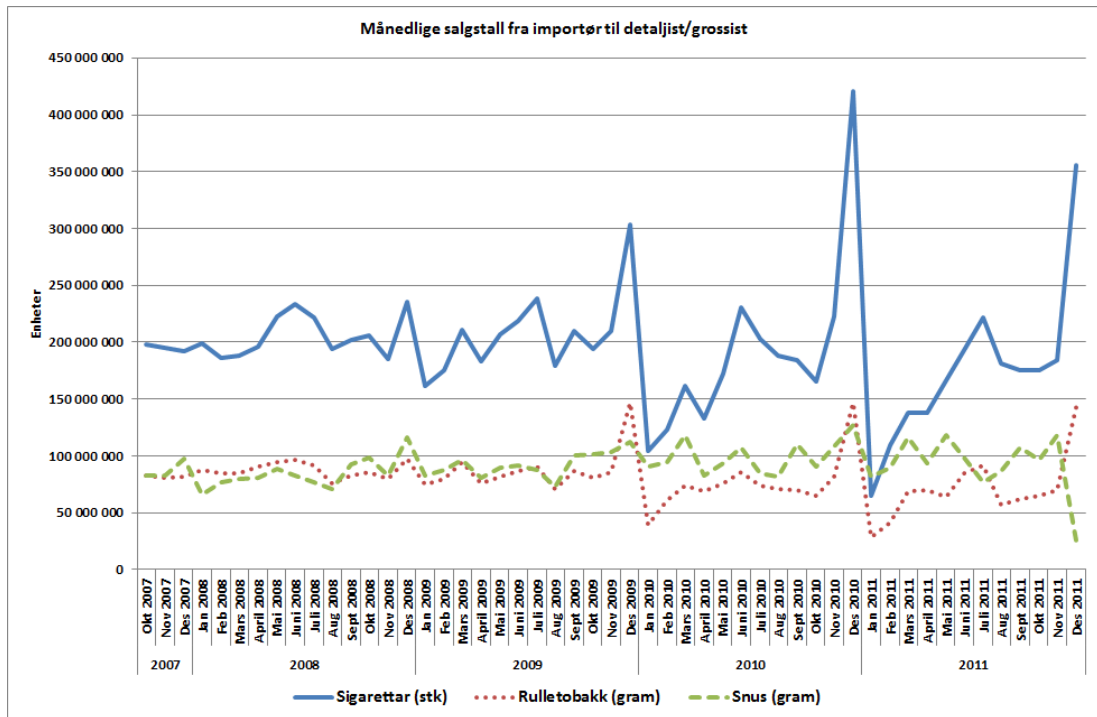
Figur 1-6 Prosentvis endring snus og munntobakk (munntobakk utgjør en svært liten andel)

Salg av snus (og munntobakk) har derimot økt dramatisk i fra 2009 til 2010, med 10,5 prosent totalt. Fra 2010 til 2011 er økningen mer beskjeden, på 2,2 prosent.

Alt i alt har tobakksalget av sigaretter og røyketobakk gått ned både fra 2009 til 2010, og fra 2010 til 2011. Det er vanskelig å si med sikkerhet at endringene har sammenheng med forbudet mot synlig oppstilling av tobakksvarer som ble iverksatt 1. januar 2010, men det kan heller ikke utelukkes. Salg av tobakksprodukter i Norge behøver ikke være ensbetydende med reduksjon i røyking siden dette er registrert salg i Norge. Tobakksprodukter kjøpes også i utlandet, så vi kan heller ikke se bort fra at dette er varer som forbrukerne i større grad kan ha kjøpt der siste år. Disse salgstallene kan også sees i sammenheng med røykevaneundersøkelser. Disse viser en nedadgående trend til og med 2011 (se kap 1-4) Reduksjonen i røyking kan også være et resultat av en langvarig trend vi har sett de senere år.

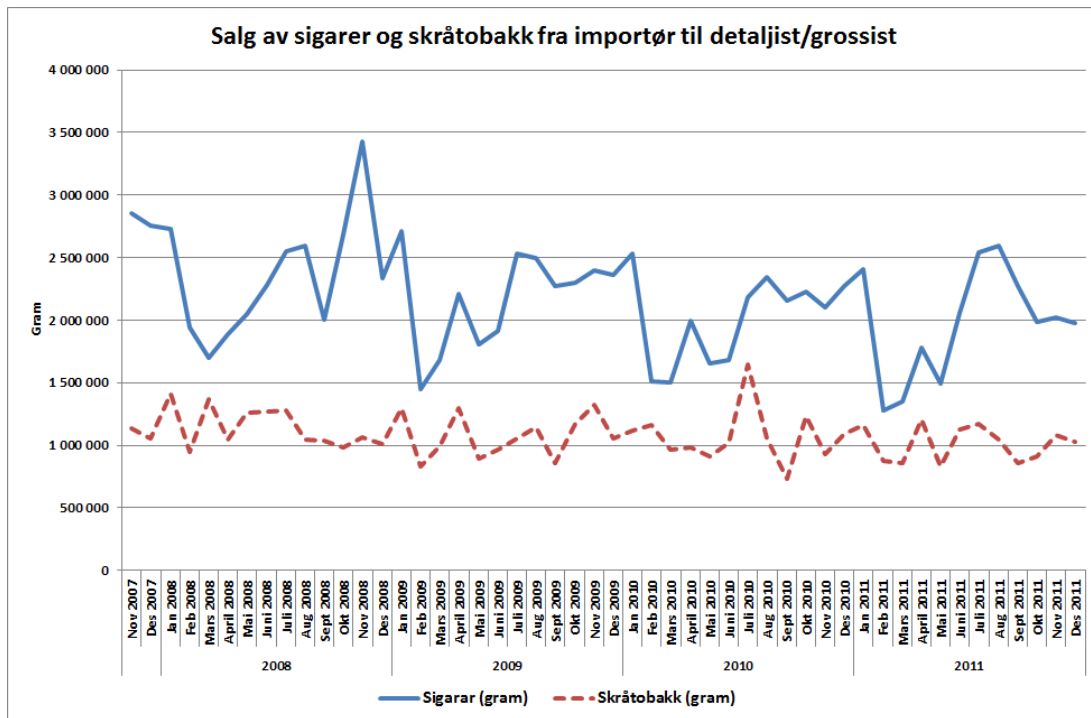
1.2 Salgstall (import) av tobakksprodukter fra importør til grossist/detaljist (Toll- og avgiftsdirektoratet)

I dette avsnittet skal vi se på antall enheter av tobakksprodukter som selges fra importør til grossist/detaljist. Det meste av den importerte tobakken selges til grossist, mens en del selges direkte til detaljist. Avgiftsplikten oppstår ved uttak fra lageret til den avgiftspliktige importør. De importerte tobakksproduktene er i prinsippet de samme som etter hvert blir solgt i butikk. Men salg til grossist/detaljist viser et annet mønster over året enn det butikksalget viser.

**Figur 1-7 Salgstall fra importør til grossist/detaljist. Målt i enheter: sigaretter (antall sigaretter), rulletobakk (gram) og snus (gram) pr mnd. (Ikke tatt med sigarettpapir). Tallene i vedlegg.
Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet**

Dette er salgstall fra importør til grossist/butikk og målt i enheter gram for tobakk og snus og sigaretter er målt i antall sigaretter. Vi ser at spesielt for sigaretter har det vært variasjon i salg til grossist/detaljist i løpet av ett år. Disse variasjonene har ikke samme mønster som salg ut til forbruker. Både i desember 2008, desember 2009 og desember 2010 var sigarettsalget til grossist/detaljist svært høyt, for så å bli lavere enn vanlig i januar, februar, mars og april. I desember 2010 var salg til grossist/detaljist enormt høyt. Økningen fra november 2010 til desember 2010 var på hele 89 prosent. Salg av rulletobakk følger noenlunde samme mønster som for sigaretter.

Figur 1-8 Salgstall for sigarer og skråtobakk, målt i gram pr mnd. Kilde Toll- og avgiftsdirektoratet

Selve dataene finnes i vedlegg

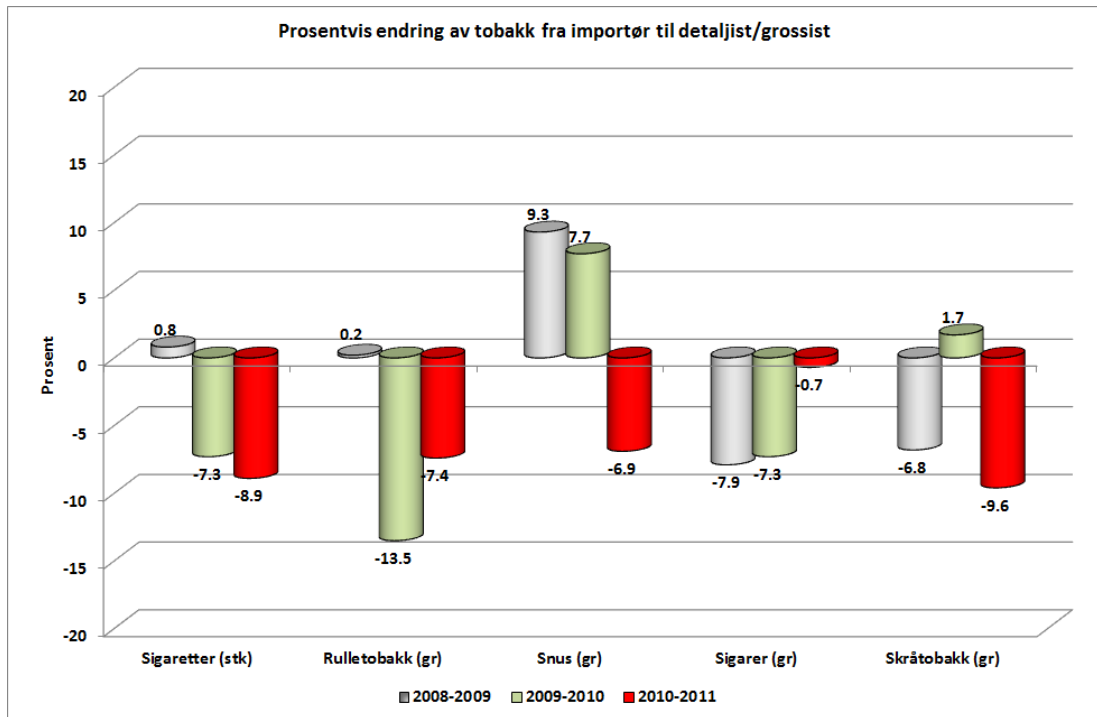
Salgstall for sigarer og skråtobakk følger ikke samme mønster som for sigaretter og rulleto-
bakk.

I desember 2009 ble det solgt 303 085 940 sigaretter til grossist/detaljist. I januar 2010 ble det solgt 149 061 713 sigaretter fra butikk til forbruker (Nielsen Norge). I januar 2010 ble det derimot ”kun” solgt 104 262 365 sigaretter fra importør til grossist/detaljist. I januar og ut-
over må det ha blitt solgt sigaretter fra detaljist til forbruker fra ”desember-lageret” fra 2009, og med 2009-avgifter. Denne tendensen er enda sterkere fra desember 2010 til januar 2011. Dette skyldes blant annet avgiftsøkningene i disse periodene som var ganske stor. I desember 2011 var det også en økning i salg av sigaretter, men ikke så stor som de tidligere årene. Fra 1. januar 2012 var avgiftsøkningen mye mindre enn de foregående årene.

Tabell 1-1 Salg og videresalg av sigaretter i overgangen desember og januar

		des.09	jan.10	des.10	Jan.11
Antall sigaretter					
Nielsen Norge	Salg til for- bruker	152 703 034	152 883 489	140 959 456	143 904 947
Toll- og avgiftsdi- rektoratet	Salgstall fra imp	303 085 940	104 262 365	420 829 468	64 482 600
	“På lager”	150 382 906	-48 621 124	279 870 012	-79 422 347

Når salget fra importør til detaljist er svært høyt i desember, selges disse fra detaljist med «gammel» avgift, men med ny pris. Dette ser vi ut fra prisøkningen som skjer fra dag en det nye året. På denne måten taper myndighetene proveny, mens detaljist/grossist tjener på det. Dette er ikke ulovlig, og økonomisk rasjonelt ut fra økonomisk teori.

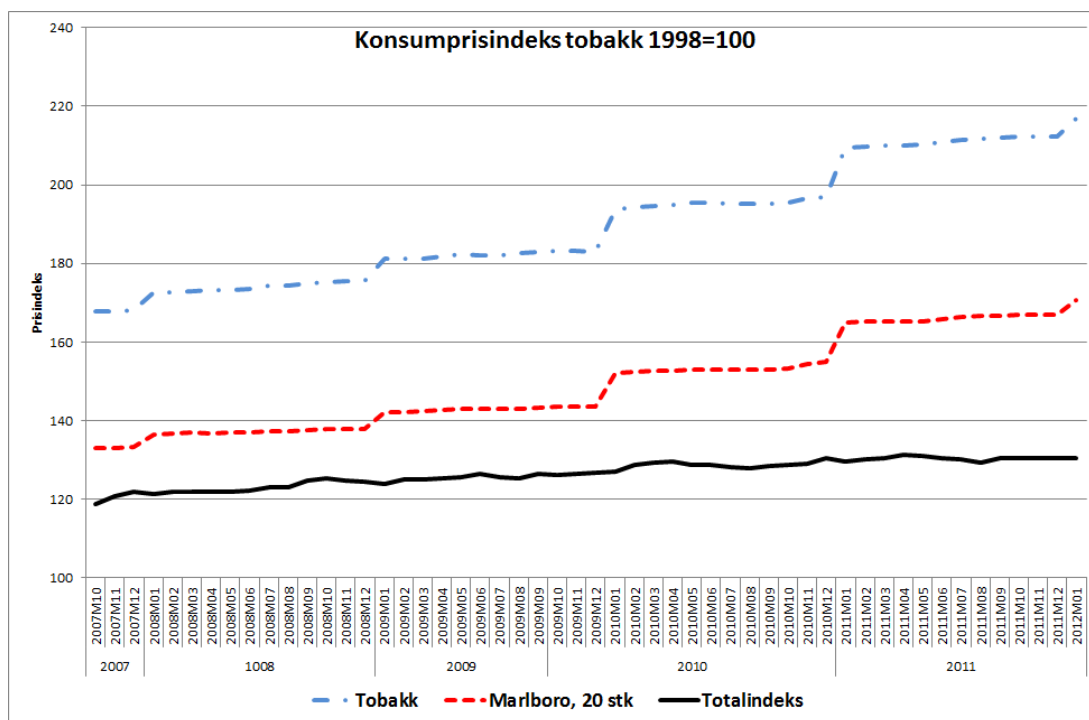
Figur 1-9 Prosentvis endring fra 2008 til 2009, prosentvis endring fra 2009 til 2010. Kilde: Toll- og avgiftsdirektoratet

Her ser vi at for sigaretter og rulletobakk (røyketobakk) var det en svak oppgang fra 2008 til 2009, mens det har vært en stor nedgang fra 2009 til 2010. For sigaretter var det en ytterligere nedgang fra 2010 til 2011. Så selv om det for sigaretter og rulletobakk var en sterk økning i desember 2010, er det likevel en nedgang når vi ser hele året under ett. Snus gikk opp både fra 2008 til 2009, og fra 2009 til 2010 med en litt mindre økning enn perioden før. Snus gikk derimot ned fra 2010 til 2011. Dette skyldes blant annet et svært lavt salg fra importør til detaljist/grossist i desember 2011. Ser vi derimot på salg til forbruker var det en liten økning i dette salget fra 2010 til 2011 (2,2 prosent). Og som nevnt tidligere, salg til forbruker skjer på et senere tidspunkt enn salg fra importør til detaljist/grossist. Sigarer gikk ned både fra 2008 til 2009, og fra 2009 til 2010. Skråtoakk gikk ned fra 2008 til 2009, men gikk sterkt opp året etter. Skråtoakk er imidlertid et marginalt produkt.

1.3 Prisutviklingen på tobakksprodukter (KPI)

1.3.1 Prisutvikling

Her skal vi gi en kort oversikt over prisutviklingen på tobakksprodukter basert på KPI (konsumprisindeksen)

Figur 1-10 KPI for tobakk og Marlboro, 20st. Pr mnd. Kilde: Statistikkbanken SSB

Tall i vedlegg

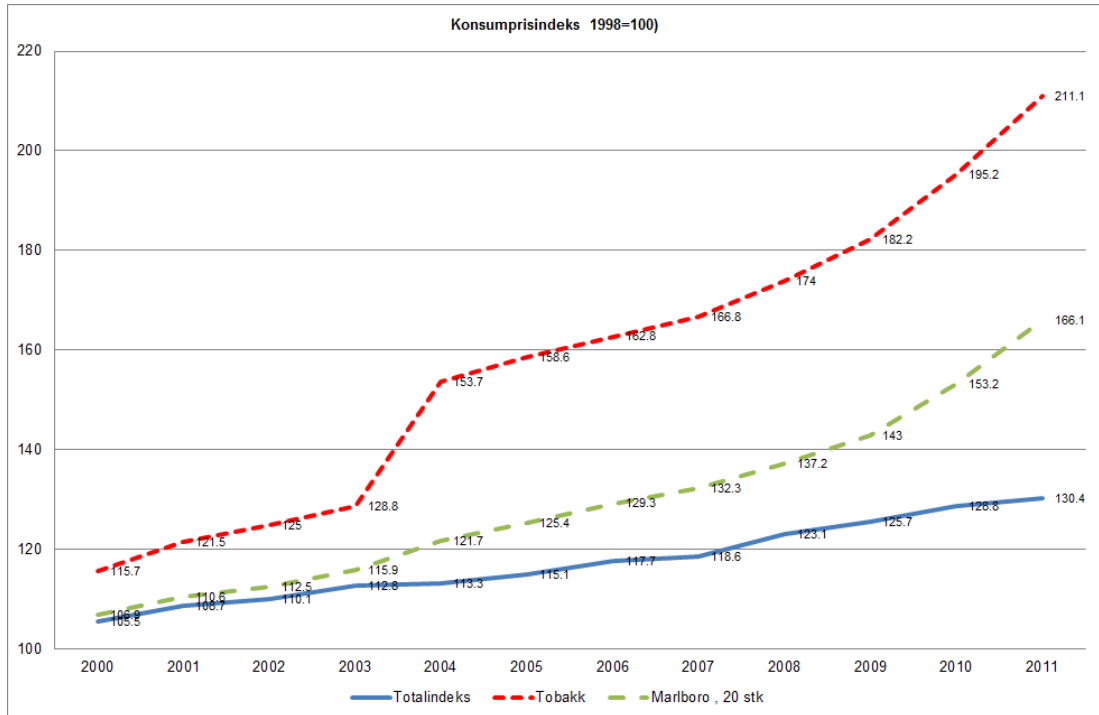
Det har som nevnt vært en avgiftsøkning på tobakksprodukter både i 2008, 2009 og 2010. Fra desember 2007 til januar 2008 økte prisene på tobakksprodukter med 2,7 prosent, mens en 20 pk Marlboro økte med 2,4 prosent. Fra desember 2008 til januar 2009 økte tobakksprisene med 3,3 prosent, mens Marlboro økte med 3 prosent. Fra desember 2009 til januar 2010 økte tobakksprisene med 5,9 prosent, mens Marlboro økte med 6 prosent. Det er bl.a. den ekstra store avgiftsøkningen i 2010 som kan ha bidratt til en så stor prisøkning. Økte priser på tobakksprodukter kan også være en grunn til at folk slutter å røyke, evt røyker mindre, eller lar være å begynne å røyke. Dette er også en av grunnene til at myndighetene øker avgiftene med så mye.¹

Også januar 2011 gjorde prisene på tobakksprodukter et hopp. Tobakk økte med 6,3 prosent fra desember 2010 til januar 2011, og Marlboro økte med 6,5 prosent på konsumprisindeksen. I desember 2010 ble det solgt svært mange tobakksprodukter til detaljist, som igjen vil bli videresolgt til forbruker utover året i 2011 med avgiftsnivået fra 2010. Også 1. januar 2011 økte tobakksavgiftene med 7,1 prosent. Fra desember 2011 til januar 2012 gikk tobakksprisene opp med 2,1 prosent. Dette er omtrent samme økning som tobakksavgiftene (se neste avsnitt).

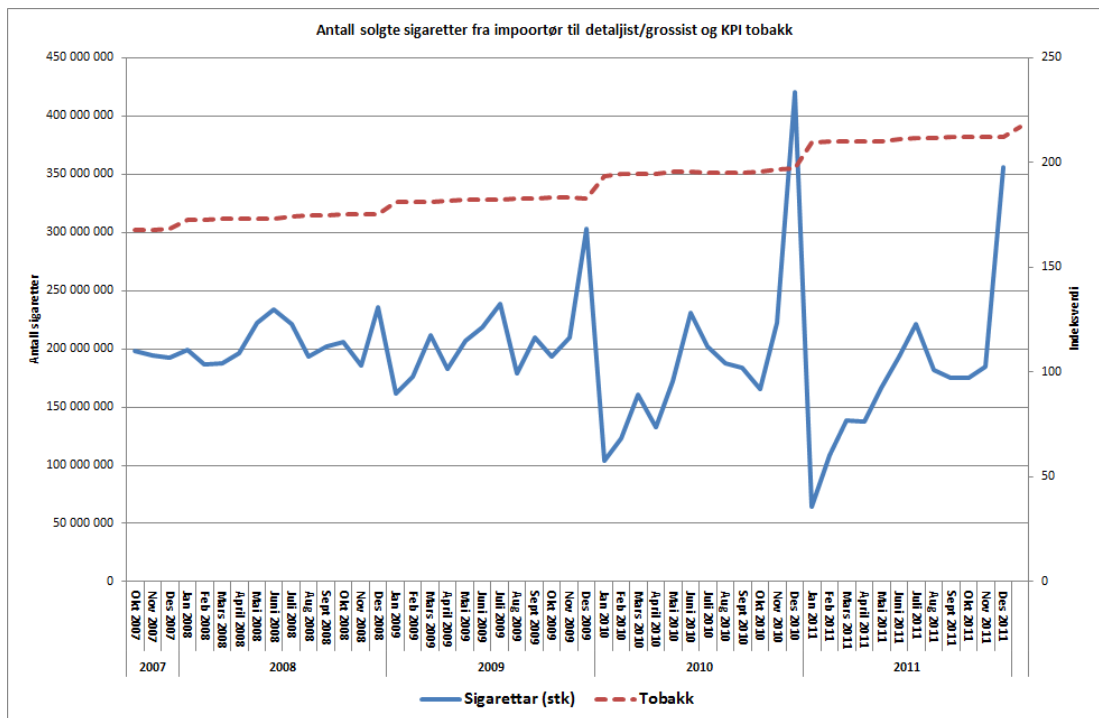
¹ Kilde:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/regpubl/prop/2010-2011/prop-1-ls-20102011/4.html?id=618430>

[lesedato 14.01.2011]

Figur 1-11 KPI for tobakk og Marlboro, 20st. Pr år. Kilde: Statistikkbanken SSB

Figur 1-12 Antall solgte sigaretter fra importør til detaljist/grossist og KPI tobakk (1998=100). Kilder: Toll- og avgiftsdirektoratet og SSB

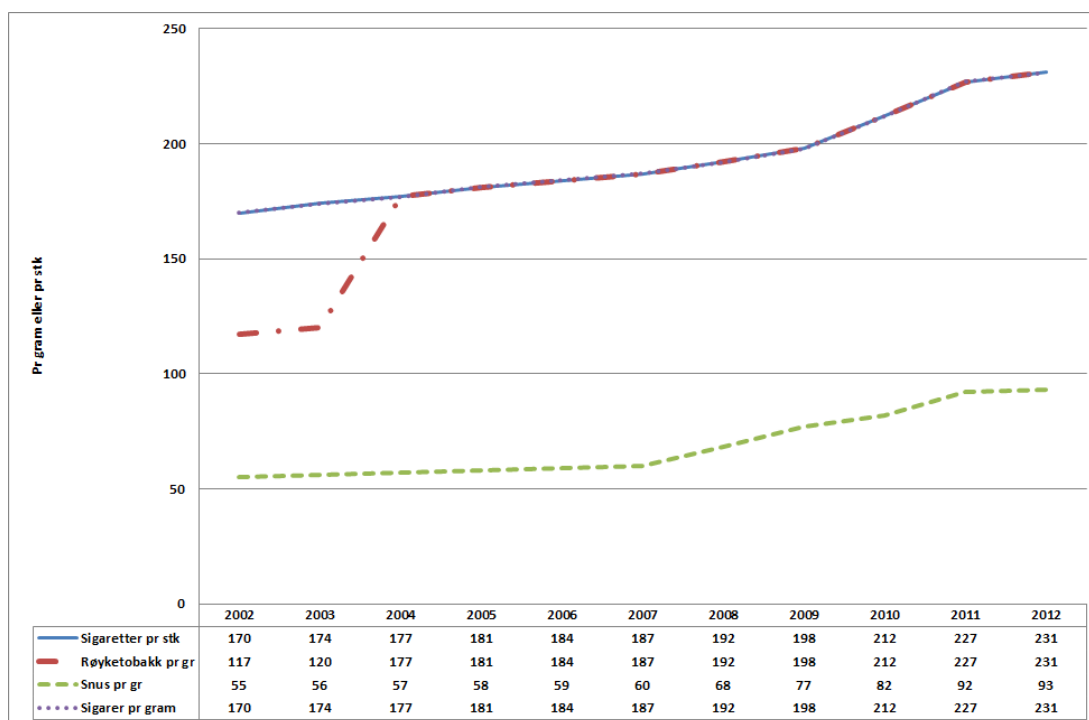
Denne figuren viser sammenhengen på et aggregert nivå for salg av sigaretter fra importør til detaljist/grossist og prisutviklingen for tobakk. Den viser klart at salget til detaljist/grossist er svært høyt i desember, et salg med årets avgifter, mens prisene går opp fra 1. januar i påfølgende måned, selv om de første månedene vil salget til forbruker være basert på «gammel»

avgift. For næringsdrivende vil som nevnt dette være en såkalt økonomisk «rasjonell» handling.

Ser vi dette i et litt lengre perspektiv var prisøkningen på tobakksprodukter på 2000-tallet høyere enn for prisøkningen generelt. Fra 2003 til 2004 økte prisene på røyketobakk kraftig. Avgiften på røyketobakk økte da med 48 prosent (Lavik 2006), mens prisene på tobakksprodukter økte med 19,3 prosent. Etter det har prisene på tobakksprodukter økt noe mer enn den totale konsumprisindeksen fram til 2009. Fra 2009 til 2010 økte prisen på tobakk igjen ganske kraftig, med hele 7,1 prosent, mens økningen på totalindeksen var 2,5 prosent. Sterk prisøkning kan også bidra til redusert salg av tobakksprodukter i Norge.

1.3.2 Avgiftsutvikling

Denne tendensen var spesielt sterk fra desember 2009 til april 2010. Den 1.januar 2010 gikk avgiften på sigaretter opp fra kr 1,98 pr stk til kr 2,12 pr stk.² Dette er en økning på 7 prosent, mot 3 prosent for de to foregående årene. Det er derfor mulig at tobakksimportørene har solgt ekstra mye tobakksprodukter i desember 2009. Videresalg til forbruker skjer ikke i samme periode som grossist/detaljist kjøper fra importør. En del av disse produktene har derfor blitt solgt fra detaljist til forbruker i 2010, men med 2009-avgift. Imidlertid økte prisene på tobakksprodukter fra ”dag én” i 2010 (KPI). Fra desember 2009 til januar 2010 økte prisene på tobakksprodukter generelt og Marlboro spesielt med 6 prosent (se neste avsnitt).

Figur 1-13 Gjeldende avgift fra 1.01 de ulike år. Angitt i ører. Kilde: Stortingsproposisjoner nr 1

² Avgifter sigaretter, kr pr sigarett

2008 192 øre, økning på 2,7 prosent fra året før

2009 198 øre, økning på 3,1 prosent fra året før (pris på Marlboro økte med 4,2 prosent fra året før)

2010 212 øre, økning på 7,1 prosent fra året før (pris på Marlboro økte med 7,1 prosent fra året før)

2011 227 øre, økning på 7,1 prosent fra året før (pris på Marlboro økte med 8,4 prosent fra året før)

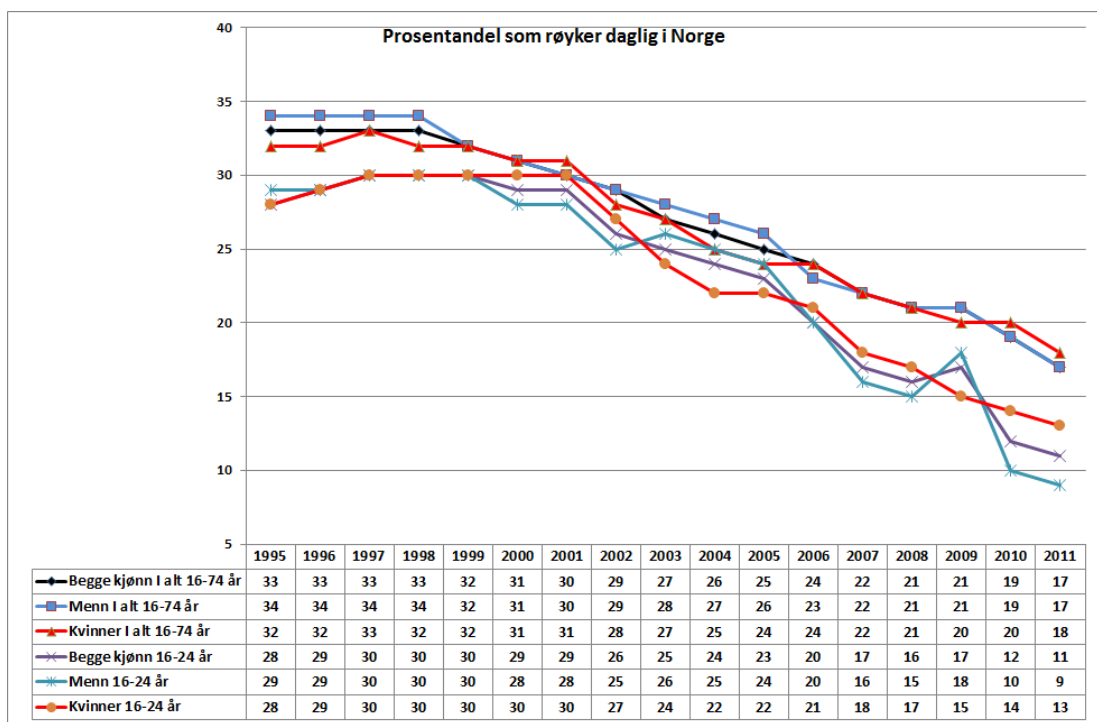
2012 231 øre, økning på 1,8 prosent fra året før (pris på Marlboro økte med 2,2 prosent fra desember 2011 til januar 2012)

Økningen i tobakksavgifter har vært relativt stor de siste årene. Fra 2009 til 2010, og fra 2010 til 2011, økte avgiftene med 7,1 prosent både for sigaretter, røyketobakk og sigarer. Snusavgiften har også økt. Fra 2009 til 2010 økte den med 6,5 prosent, og fra 2010 til 2011 økte den med 12,2 prosent. I 2012 økte avgiftene med noe mindre enn tidligere år. Foruten å skaffe staten inntekter har tobakksavgiftene til formål å begrense forbruket av tobakk, som i følge myndighetene bidrar til helsemessige problemer. På den annen side kan høye avgifter av tobakk føre til grensehandel og smugling.³

1.4 Røykevaneundersøkelsene

Vi har også oppdatert tallene fra røykevaneundersøkelsene.

Figur 1-14 Prosentandel som røyker daglig i Norge. 1995 til 2011⁴

I Norge viser utviklingen over daglig røyking nesten ingen endringer på 90-tallet, men fra 1998 har andelen dagligrøykere vært jevnt synkende. I 1998 røykte 33 prosent i alderen 16-74 år daglig, mot 17 prosent i 2011. Nedgangen i dagligrøyking har vært størst for unge i alderen 16-24 år. I 1998 røykte 30 prosent av de unge i alderen 16-24 år, mot 11 prosent i 2011. Nedgangen synes å ha vært større for unge menn enn unge kvinner. I 1998 røykte 30

³ Kilde:

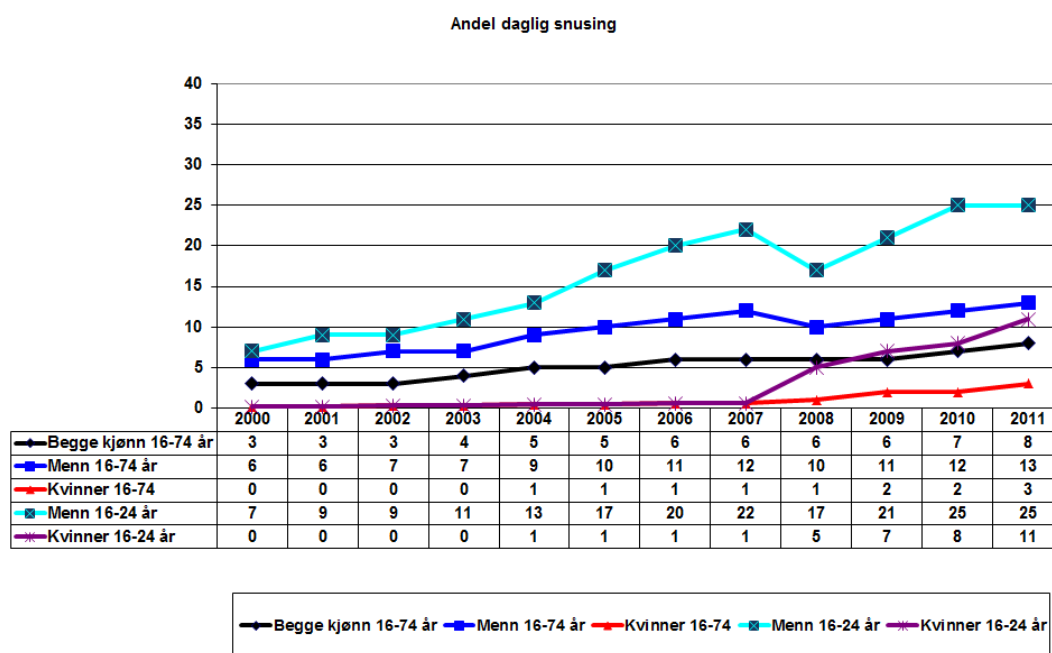
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/regpubl/prop/2010-2011/prop-1-ls-20102011/4.html?id=618430>
[lesedato: 14.01.2011]. 2012: <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2012/Artikler/Avgiftssatser-2012/>
[lesedato: 3. februar 2012]

⁴ Kilde:

http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/hovedtabellHjem.asp&KortnavnWeb=royk
[lesedato: 20. februar 2012] Glidende treårige gjennomsnitt fram til og med 2008, deretter årlig.

prosent av de unge mennene daglig, mot 9 prosent i 2011, mens i 1998 røykte 30 prosent av kvinnene, mot 13 prosent i 2011.

Fra 2009 til 2011 var det en nedgang fra 21 prosent til 17 prosent i dagligrøyking i alderen 16-74 år. For de unge gikk andelen dagligrøyking ned fra 17 prosent i 2009 til 11 prosent i 2011, og gikk noe mer ned for unge menn enn unge kvinner. Om selve tiltaket mot synlig oppstilling i butikk har hatt en direkte betydning for denne reduksjonen kan ikke fastslås uten videre, men en kan ikke utelukke det. Ellers kan røykeloven om forbud av røyk på utesteder som ble innført 1. juni 2004 ha hatt betydning for den sterke reduksjonen hos unge selv om trendene ikke er entydige. Det er likevel slik at vi ikke ser noen knekk på kurven etter 2004. Det er derfor grunn til å tro at slike tiltak ikke virker umiddelbart, men heller på sikt.

Figur 1-15 Prosentandel som snuser daglig i Norge. 2000 til 2011.⁵

Derimot viser neste figur en sterk økning i andelen unge menn som snuser daglig. Denne økningen tok av etter at den såkalte røykeloven ble innført i 2004. Dette kan være grunnen til at røykeandelen har gått mest ned for unge menn. Unge menn har antageligvis i større grad enn unge kvinner gått over til snus. Andelen av unge menn som snuser daglig har vært over en fordobling i perioden 2003 til 2011.

Etter 2007 ser vi også en økning i daglig snusing for unge kvinner. Den økte i både 2008, 2009, 2010 og 2011, fra under 1 prosent i 2007 til 11 prosent i 2011.

Ikke alle tobakksproduktene som brukes her i landet er kjøpt av forbrukere i Norge. Dette gjelder handel på tax-free, grensehandel og ellers kjøp i utlandet. En del av disse kjøpene er lovlig privatinnførsel, men det foregår også smugling.

⁵Kilde:

http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selecttable/hovedtabellHjem.asp&KortnavnWeb=royk

[lesedato 20.02.2012] Treårige gjennomsnitt fram til 2008, deretter årlige

1.5 Kort oppsummering

I dette notatet har vi sett på salg av tobakksprodukter i Norge. Tobakksalget endret seg lite fra 2008 til 2009 bortsette fra snus som økte sterkt. Fra 2009 til 2010 gikk tobakksalget ekskl. snus ned. Sammenlignet med hele 2009 og hele 2010 gikk salget av antall sigaretter til forbruker ned med 4,8 prosent. Det var en ytterligere reduksjon i sigarettosalget til forbruker fra 2010 til 2011, da det gikk ned med 5,8 prosent. Salgstall fra importør til detaljist viser på årsbasis en tilsvarende trend. For sigaretter var den prosentvise nedgangen fra 2009 til 2010 7,3 prosent, mens den fra 2010 til 2011 var 8,9 prosent.

Når det gjelder sesongvariasjoner viser tallene at tobakksalget i Norge i form av sigaretter går opp sommerstid, men går så ned igjen i august/september. Det motsatte er tilfelle for snus hvor dette går ned sommerstid. Salgstall fra importør til detaljist/grossist har et annet sesongmønster enn salg til forbruker. I desember 2009 økte dette dramatisk for så å reduseres like dramatisk i januar året etter. Samme skjedd i desember 2010, bare med enda høyere tall. Dette tror vi har sammenheng med avgiftsøkningen på 7,1 prosent på sigaretter fra 1. januar 2010. Den store importen i desember 2009 med 2009-avgift ble solgt til forbruker noen måneder ut i 2010, men prisene på tobakk økte allerede fra januar 2010. I desember 2010 økte salget fra importør til detaljist dramatisk. Vi tror igjen dette kan ha sammenheng med at avgiften fra 1. januar 2011 økte med tilsvarende andel som året før, nemlig med 7,1 prosent.

Røykevaneundersøkelsene viser samme tendens som salgstallene i Norge, en nedadgående trend for sigarett og røyketobakk, mens en økning for snus, men en økning som har vært mindre siste år. Kjøp eller import av tobakksprodukter for privatpersoner fra utlandet har vi ingen data for i 2011.

Litteratur

Lavik, Randi og Janne Scheffels (2011): *Evaluering av forbud mot synlig oppstilling av tobakksvarer*. Fagrapport nr 2 – 2011. Statens institutt for forbruksforskning/Statens institutt for rusmiddelforskning

Lavik, Randi (2006): *Grensehandel 2006 – enkelte utviklingstrekk. Hurtigstatistikk fra SIFO-survey 2006*. Prosjektnotat nr 4 – 2006. Statens institutt for forbruksforskning

Vedlegg

Salg antall sigaretter (Nielsen Norge)

Sigaretter salg antall sigaretter

		NORGE TOTALT DVH	NORGE TOT KIOSK/BENSIN SCAN(INKL.MIX)	NORGE TOTALT DVH OG KBS
2007/2008	4U W060108	113754.28	36524.992	150279.272
2008	4U W030208	122218.586	34970.553	157189.139
	4U W020308	122225.612	35684.368	157909.98
	4U W300308	112563.953	34915.068	147479.021
	4U W270408	123616.894	37361.567	160978.461
	4U W250508	126494.596	45445.093	171939.689
	4U W220608	141248.84	42797.548	184046.388
	4U W200708	132328.098	39147.455	171475.553
	4U W170808	128574.657	36592.225	165166.882
	4U W140908	130430.783	37603.233	168034.016
	4U W121008	124617.034	34683.856	159300.89
	4U W091108	123761.563	34114.025	157875.588
	4U W071208	125843.102	33629.239	159472.341
2008/2009	4U W040109	121206.575	34681.749	155888.324
SUM 2008		1635130.293	481625.979	2116756.272
2009	4U W010209	127 746.088	31 709.081	159 455.169
	4U W010309	127 346.580	30 929.732	158 276.312
	4U W290309	125 037.579	30 719.230	155 756.809
	4U W260409	121 257.208	34 068.825	155 326.033
	4U W240509	134 166.009	38 678.110	172 844.119
	4U W210609	137 562.521	39 394.507	176 957.028
	4U W190709	145 876.949	36 448.174	182 325.123
	4U W160809	127 014.730	31 300.630	158 315.360
	4U W130909	132 982.615	33 357.198	166 339.813
	4U W111009	128 488.537	31 100.872	159 589.409
	4U W081109	125 020.604	29 983.133	155 003.737
	4U W061209	126 195.918	30 195.936	156 391.854
2009/2010	4U W030110	120 862.860	31 840.174	152 703.034
SUM 2009		1 679 558.198	429 725.602	2 109 283.800
2010	4U W310110	125 306.145	27 577.344	152 883.489
	4U W280210	125 697.977	27 393.261	153 091.238
	4U W280310	125 887.792	27 918.107	153 805.899

	4U W250410	119 935.817	31 506.482	151 442.299	
	4U W230510	130 972.965	37 091.003	168 063.968	
	4U W200610	135 540.998	34 942.411	170 483.409	
	4U W180710	136 635.485	32 261.381	168 896.866	
	4U W150810	123 219.441	28 519.659	151 739.100	
	4U W120910	128 055.125	30 149.137	158 204.262	
	4U W101010	122 472.195	27 509.823	149 982.018	
	4U W071110	118 683.049	26 109.243	144 792.292	
	4U W051210	117 970.013	25 489.398	143 459.411	
2010/2011	4U W020111	114 831.609	26 127.847	140 959.456	
SUM 2010		1 625 208.611	382 595.096	2 007 803.707	-4.81
2011	4U W300111	119 548.412	24 356.535	143 904.947	
	4U W270211	118 909.436	23 976.774	142 886.210	
	4U W270311	118 459.030	24 106.333	142 565.363	
	4U W240411	120 018.736	27 133.360	147 152.096	
	4U W220511	122 661.144	29 852.399	152 513.543	
	4U W190611	125 244.361	31 030.141	156 274.502	
	4U W170711	128 369.718	27 978.398	156 348.116	
	4U W140811	118 185.713	24 436.953	142 622.666	
	4U W110911	121 472.001	26 311.737	147 783.738	
	4U W091011	117 480.055	25 128.399	142 608.454	
	4U W061111	114 842.918	24 131.257	138 974.175	
	4U W041211	114 946.067	24 031.162	138 977.229	
	4U W010112	113 636.519	24 474.060	138 110.579	
SUM 2011		1 553 774.110	336 947.508	1 890 721.618	-5.83

	PIPE OG SIGARETTTOKK		SALES UNITS EQU '000 KG	
	NORGE TOTALT DVH	NORGE TOT KIOSK/BENSIN SCAN(INKL.MIX)	NORGE TOTALT DVH OG KBS	
2009	850.592	100.091	950.683	
2010	780.221	81.449	861.670	
2011	769.418	65.210	834.628	
4U W010209	74.195	8.091	82.286	
4U W010309	72.021	7.922	79.943	
4U W290309	67.886	7.529	75.415	
4U W260409	70.707	8.405	79.112	
4U W240509	67.933	9.012	76.945	
4U W210609	69.673	9.126	78.799	
4U W190709	66.295	7.976	74.271	
4U W160809	57.693	6.885	64.578	
4U W130909	60.274	7.396	67.670	
4U W111009	60.734	7.060	67.794	
4U W081109	61.082	6.851	67.933	
4U W061209	61.837	6.809	68.646	

4U W030110	60.262	7.029	67.291
4U W310110	65.834	6.458	72.292
4U W280210	65.457	6.461	71.918
4U W280310	64.107	6.290	70.397
4U W250410	60.247	7.229	67.476
4U W230510	61.160	8.148	69.308
4U W200610	63.214	7.349	70.563
4U W180710	60.237	6.417	66.654
4U W150810	54.689	5.577	60.266
4U W120910	56.622	5.988	62.610
4U W101010	56.768	5.607	62.375
4U W071110	57.397	5.303	62.700
4U W051210	58.328	5.271	63.599
4U W020111	56.161	5.351	61.512
4U W300111	62.496	5.005	67.501
4U W270211	63.636	4.948	68.584
4U W270311	63.735	4.948	68.683
4U W240411	59.380	5.508	64.888
4U W220511	62.291	5.824	68.115
4U W190611	62.506	6.121	68.627
4U W170711	58.586	5.165	63.751
4U W140811	52.937	4.527	57.464
4U W110911	56.290	4.808	61.098
4U W091011	56.718	4.681	61.399
4U W061111	57.234	4.617	61.851
4U W041211	57.970	4.525	62.495
4U W010112	55.639	4.533	60.172

SALES UNITS EQU '000 KG

SNUS OG MUNNTOBAKK			
	NORGE TOTALT DVH	NORGE TOT KIOSK/BENSIN SCAN(INKL.MIX)	NORGE TOTALT DVH OG KBS
2009	613	300	913
2010	688	321	1 009
2011	744	287	1 031
4U W010209	48	24	72
4U W010309	48	24	71
4U W290309	47	23	69
4U W260409	43	23	66
4U W240509	46	25	72
4U W210609	47	25	72
4U W190709	45	22	67
4U W160809	40	19	59
4U W130909	47	23	70
4U W111009	49	23	72
4U W081109	50	23	73

4U W061209	52	23	75
4U W030110	50	25	74
4U W310110	55	23	77
4U W280210	55	22	77
4U W280310	54	22	76
4U W250410	49	22	71
4U W230510	51	25	76
4U W200610	53	23	76
4U W180710	50	24	74
4U W150810	44	22	66
4U W120910	52	27	79
4U W101010	55	27	82
4U W071110	56	27	83
4U W051210	58	28	86
4U W020111	57	29	85
4U W300111	61	28	88
4U W270211	60	24	84
4U W270311	58	22	80
4U W240411	56	22	78
4U W220511	54	22	76
4U W190611	56	23	79
4U W170711	53	20	74
4U W140811	47	17	65
4U W110911	55	21	76
4U W091011	59	21	80
4U W061111	60	21	81
4U W041211	62	22	84
4U W010112	62	23	85

Salgsdata fra importør til detaljist/grossist. Toll og avgiftsdirektoratet

	Sigarar (gram)	Sigarettar (stk)	Rulletobakk (gram)	Skråtoakk (gram)	Snus (gram)	Sigarettpapir (stk)	TOTALT
okt.07	2 857 054	198 062 680	82 324 660	1 134 900	82 175 079	99 904 680	466 459 053
nov.07	2 759 703	194 736 699	80 139 479	1 058 553	82 335 134	110 492 547	471 522 115
des.07	2 730 750	192 044 999	81 826 012	1 409 490	97 406 758	161 897 080	537 315 089
jan.08	1 938 505	199 129 510	87 170 689	943 622	65 434 144	112 672 098	467 288 568
feb.08	1 697 896	186 269 260	84 664 889	1 370 313	76 565 493	137 041 147	487 608 998
mar.08	1 891 406	187 870 600	84 579 084	1 049 988	79 509 647	124 519 527	479 420 252
apr.08	2 051 552	196 091 529	90 570 529	1 261 996	80 747 787	117 745 718	488 469 111
mai.08	2 280 887	222 539 410	94 612 300	1 267 298	88 231 159	160 617 700	569 548 754
jun.08	2 546 528	233 485 441	96 255 852	1 280 921	82 195 389	138 441 353	554 205 484
jul.08	2 598 854	221 250 770	91 882 623	1 045 524	77 170 117	135 944 505	529 892 393
aug.08	2 005 843	193 746 880	75 251 969	1 034 151	70 853 679	119 382 959	462 275 481
sep.08	2 687 771	202 059 305	82 882 003	981 608	92 696 693	151 055 282	532 362 662
okt.08	3 423 631	205 750 485	85 996 184	1 059 949	98 153 332	89 267 557	483 651 138
nov.08	2 333 550	185 464 579	79 898 280	1 006 900	82 745 546	110 374 959	461 823 814
des.08	2 711 595	235 748 070	97 678 700	1 298 844	116 191 790	139 101 355	592 730 354
jan.09	1 446 858	161 792 720	74 400 521	828 174	82 347 054	88 273 836	409 089 163
feb.09	1 677 155	175 549 920	79 790 739	991 059	87 226 021	114 364 377	459 599 271
mar.09	2 206 713	211 207 701	94 889 768	1 300 054	96 436 468	128 146 711	534 187 415
apr.09	1 803 691	182 941 670	75 748 326	892 034	80 272 428	110 252 137	451 910 286
mai.09	1 916 451	206 458 590	81 356 173	961 509	89 017 910	115 369 384	495 080 017
jun.09	2 530 463	218 609 840	86 990 312	1 058 203	91 836 571	124 357 732	525 383 121
jul.09	2 494 522	238 121 640	90 118 846	1 140 016	87 481 314	133 267 560	552 623 898
aug.09	2 274 300	179 108 040	70 905 829	855 714	72 589 073	111 183 168	436 916 124
sep.09	2 299 122	209 955 526	86 388 246	1 170 308	100 716 053	149 846 120	550 375 375
okt.09	2 401 127	193 706 996	80 364 172	1 320 904	101 350 640	94 119 694	473 263 533
nov.09	2 361 608	209 625 930	85 485 174	1 050 506	103 217 185	113 024 412	514 764 815
des.09	2 534 159	303 085 940	146 854 210	1 113 350	111 729 327	115 412 152	680 729 138
jan.10	1 511 159	104 262 365	39 499 112	1 161 371	90 833 676	96 480 738	333 748 421
feb.10	1 498 258	123 438 384	61 336 475	968 729	94 399 581	23 254 767	304 896 194
mar.10	1 998 531	161 047 147	73 919 034	987 405	117 829 147	136 642 986	492 424 250
apr.10	1 658 019	132 779 053	68 419 684	911 947	82 441 117	98 465 301	384 675 121
mai.10	1 684 049	172 535 214	75 236 178	1 020 720	93 203 002	97 351 126	441 030 289
jun.10	2 187 377	230 392 720	85 654 036	1 643 153	107 555 468	174 190 628	601 623 382
jul.10	2 344 113	202 467 190	74 098 819	1 050 403	84 908 933	110 123 245	474 992 703
aug.10	2 151 732	188 046 040	70 411 786	729 617	81 328 501	96 732 946	439 400 622
sep.10	2 230 131	183 917 918	69 297 269	1 238 206	109 985 035	137 884 720	504 553 279
okt.10	2 106 456	164 970 370	65 187 550	930 480	90 869 932	72 324 413	396 389 201
nov.10	2 275 522	222 486 710	81 373 614	1 094 006	108 496 595	94 199 980	509 926 427
des.10	2 403 807	420 829 468	147 150 834	1 163 964	126 932 079	111 964 492	810 444 644
jan.11	1 274 526	64 482 600	28 406 250	880 108	81 649 589	76 931 530	253 624 603
feb.11	1 352 910	109 080 632	41 636 376	861 780	89 892 591	84 994 001	327 818 290
mar.11	1 783 485	138 018 260	68 323 169	1 204 638	115 652 162	116 019 156	441 000 870
apr.11	1 494 930	137 790 262	69 301 669	834 824	92 966 758	84 743 484	387 131 927
mai.11	2 058 160	166 430 822	64 082 919	1 125 029	117 827 597	108 135 355	459 659 882
jun.11	2 536 861	193 016 508	84 878 260	1 173 677	98 064 108	103 861 294	483 530 708
jul.11	2 598 854	221 250 770	91 882 623	1 045 524	77 170 117	135 944 505	529 892 393
aug.11	2 277 064	181 416 280	56 765 909	860 044	86 747 518	92 176 365	420 243 180
sep.11	1 983 938	175 140 367	61 729 554	909 288	106 846 432	113 685 115	460 294 694
okt.11	2 023 717	174 845 986	64 458 609	1 085 374	96 058 352	72 147 256	410 619 294
nov.11	1 974 248	184 215 998	69 425 789	1 029 280	117 994 432	106 552 221	481 191 968
des.11	2 518 596	355 964 231	143 146 519	656 253	25 652 404	90 513 659	618 451 662

Totalt	Sigarar (gram)	Sigaretter (stk)	Rulletobakk (gram)	Skråtoakk (gram)	Snus (gram)	Sigarettpapir (stk)	TOTALT
2008	28 168 018	2 469 405 839	1 051 443 102	13 601 114	1 010 494 776	1 536 164 160	6 109 277 009
2009	25 946 169	2 490 164 513	1 053 292 316	12 681 831	1 104 220 044	1 397 617 283	6 083 922 156
2010	24 049 154	2 307 172 579	911 584 391	12 900 001	1 188 783 066	1 249 615 342	5 694 104 533
2011	23 877 289	2 101 652 716	844 037 646	11 665 819	1 106 522 060	1 185 703 941	5 273 459 471

KPI måned SSB

		Tobakk	Marlboro, 20 stk	Totalindeks
2007	2007M10	167.8	133.1	118.9
	2007M11	167.8	133.1	120.8
	2007M12	168.1	133.4	121.8
1008	2008M01	172.6	136.6	121.3
	2008M02	172.8	136.7	121.9
	2008M03	173.1	137	122
	2008M04	173.3	136.8	121.9
	2008M05	173.2	136.9	122
	2008M06	173.4	136.9	122.2
	2008M07	174.3	137.4	123
	2008M08	174.5	137.3	123.1
	2008M09	174.9	137.5	124.9
	2008M10	175.2	137.8	125.4
	2008M11	175.4	137.9	124.7
	2008M12	175.5	138	124.4
2009	2009M01	181.2	142.2	124
	2009M02	181.2	142.3	125
	2009M03	181.3	142.4	125.1
	2009M04	181.8	142.7	125.4
	2009M05	182.3	143	125.7
	2009M06	182	143	126.4
	2009M07	182.2	142.9	125.7
	2009M08	182.6	143	125.4
	2009M09	182.9	143.4	126.4
2010	2009M10	183.1	143.5	126.2
	2009M11	183.1	143.6	126.6
	2009M12	183	143.6	126.9
	2010M01	193.7	152.2	127.1
	2010M02	194.3	152.5	128.7
	2010M03	194.5	152.6	129.3
	2010M04	194.8	152.7	129.6
	2010M05	195.4	153.1	128.9
	2010M06	195.4	153	128.8
	2010M07	195.1	153	128.1
	2010M08	195.1	153	127.8
	2010M09	195.2	153	128.6

	2010M10	195.6	153.4	128.7
	2010M11	196.6	154.3	129
	2010M12	197	155	130.4
2011	2011M01	209.4	165	129.7
	2011M02	209.8	165.2	130.2
	2011M03	210.1	165.4	130.6
	2011M04	210	165.3	131.3
	2011M05	210.3	165.3	131
	2011M06	211	165.9	130.5
	2011M07	211.5	166.3	130.2
	2011M08	211.8	166.6	129.4
	2011M09	212.1	166.8	130.6
	2011M10	212.2	166.9	130.5
	2011M11	212.2	166.9	130.5
	2011M12	212.4	167	130.6
	2012M01	216.9	170.7	130.4

KPI årlig

	Totalindeks	Tobakk	Marlboro , 20 stk
2000	105.5	115.7	106.9
2001	108.7	121.5	110.6
2002	110.1	125	112.5
2003	112.8	128.8	115.9
2004	113.3	153.7	121.7
2005	115.1	158.6	125.4
2006	117.7	162.8	129.3
2007	118.6	166.8	132.3
2008	123.1	174	137.2
2009	125.7	182.2	143
2010	128.8	195.2	153.2
2011	130.4	211.1	166.1